

۱- للترجمة:

الف - «إِذَا التَّبَسَّتْ عَلَيْكُمْ الْفِتْنُ كَقِطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ فَعَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ»
ب- يستطيع الإنسان أن يصل إلى أهدافه فيفوز في حياته.

ج- كان المسلمون قد بلغوا منزلة رفيعة في العلوم.

د- تحولت بكاء العرب و ربت أبنائها على القيم الإسلامية.

هـ- نحن اجتمعنا في هذا المكان حتى نكرم إنساناً ضحى بنفسه.

و- وأترك الحرص تعيش في راحة قلما نال منها من حرص.

۲- أكتب الكلمة المطلوبة:

الف - ذريعة (بالفارسية) ب- وعده می دهیم (بالعربية) ج- خلو (متضادة) د- فرح (مرادفة)

۳- انتخب الترجمة المناسبة:

الف - «الحمد لله الذي شرقني باستشهاد أولادي.»

۱- خدا را حمد و سپاس می گویم که شرافت شهادت را به اولاد من بخشید.

با شهادت فرزندانم به من شرافت بخشید.

ب- «و ما يكذب بالدين إلّا كلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ.»

۱- و روز قیامت را تکذیب نمی کردند مگر همه ی متجاوزان گناه کار.

نمی کند مگر هر متجاوز گناه کاری.

ج- أكمل الترجمة التالية: «سَوْفَ نَسْتَقْبِلُهُ كَمَا كُنَّا نَسْتَقْبِلُ مُلُوكَنَا فِي الْمَاضِي.»

از او استقبال خواهیم کرد هم چنان که از ..... در گذشته .....

۴- عین الصحيح عن ترجمة ما أشير إليه بخط:

الف - انزعج الرسول (ص) من فعل الرجل: (افسوس خورد- ناراحت شد- عصبانی شد)

ب- فر المشركون من المعركة خائفين مدغورين: (وحشت زده- شکست خورده- شتاب زده)

ج- دفع الفارس وأوقعه عن الفرس: (پرداخت- عقب زد- دفاع کرد)

د- ألقى أباه إلى زاوية فتركه: (ملاقات کرد- پرتاب کرد- نشاند)

۵- صحح الأخطاء في ترجمة العبارات التالية:

الف - جاء الأب و قبلها و أجلسها عنده.

پدر آمد و او را پذیرفت و کنارش نشست.

ب- نحن قد تعودنا أن نأمن غضب الملوك بتقديم الهدايا.

ما عادت کرده بودیم با تقدیم کردن هدیه ها خشم پادشاهان را آرام

سازیم.

ج- يا صاحب القدرة! لا تنس يوم الحساب. لم أسر من فشله.

ای صاحب قدرت! روز قیامت را فراموش نمی کنی. از شکست تو

شاد شدم.

۶- عرّب العبارة التالية: آیا شما پروردگارتان را با اخلاص می خوانید؟

۷- اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة:

«قَدْ اسْتَحْدَمَ الْقُرْآنُ الْبَرَاهِينَ وَ الْأَدْلَةَ الْمُتَنَوِّعَةَ لِتَشْمُلَ جَمِيعَ الْفَنَاتِ الْمُخْتَلِفَةِ (...) لَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ. إِنَّ الْآيَاتِ الْعِلْمِيَّةَ فِي الْقُرْآنِ تُخَاطِبُ الْإِنْسَانَ الَّذِي لَا يَطْمَئِنُّ اطمئناناً تاماً إِلَّا عَنْ طَرِيقِ التَّجَرُّبِ لِيَزِدَّادَ مَعْرِفَةً وَ لَا يَمُرَّ عَلَى نِعَمِ اللَّهِ غَافِلاً.»

١- لماذا استخدم القرآن الأدلة المتنوعة؟
٢- من الذي تخاطبه الآيات العلمية في القرآن؟

٣- عَيِّنِ الصَّحِيحَ:

الف) القرآن لا يُخَاطَبُ إِلَّا الَّذِينَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِالتَّجَرُّبِ. (ب) القرآن الكريم كتابُ إلهيُّ يَهْتَمُّ بِالْدِّينِ وَ الدُّنْيَا.

٤- عَيِّنِ التَّمْيِيزَ وَ الْفَعْلَ الْمُضَاعَفَ وَ الْمَعْطُوفَ مِنَ النَّصِّ.

٨- اكمل الفراغ مِمَّا بَيْنَ الْقَوْسَيْنِ:

الف - يَنْدَفِعُ الْإِبْنَاءُ ..... (اسم فاعل مِنْ «كَبَّرَ» حالاً) ب - يَجْتَهِدُ فِي الدُّرُوسِ ..... الْآمِلِينَ. (المفعول المطلق)

ج - خرجنا من الصفِّ وَ لم ..... الجرسُ. (يُدَقُّ - يُدَقُّ - يُدَقُّ) د - امتلأ قلبي ..... حينما

سَمِعْتُ خَبَرَ نَجَاحِكِ. (فرح - فرحاً - الفرحة)

هـ - فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا ..... (عذاب - عذاباً - عذابٍ) و - مَنْ قُتِلَ ..... فَقَدْ جَعَلْنَا لَوِئْهَ سُلْطَانًا. (مظلوماً - مظلوم - مظلوم)

٩- عين في العبارات التالية: «التَّمْيِيزُ - الْمَفْعُولُ الْمَطْلُوقُ وَ نَوْعُهُ - الْمُسْتَثْنَى - الْمُسْتَثْنَى مِنْهُ - الْمَفْعُولُ فِيهِ - الْمُنَادَى - الْحَالُ وَ صَاحِبُهَا»

طَلَبَ الْأَطْفَالُ أَنْ يَتَوَقَّفَ الرَّسُولُ (ص) عِنْدَهُمْ وَ يُشَاهدَ لِعِبَهُمْ مُشَاهِدَةً. قَالَتِ الْمَعْلَمَةُ وَ هِيَ مُشْفَقَةٌ: أَيَّتُهَا الطَّالِبَاتُ كُنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ اجْتِهَاداً وَ لَا يَكُنْ قَصْدُكُمْ شَيْئاً إِلَّا الْوَصُولَ إِلَى الْحَقِّ.

١٠- الف) اذكر نوع الأفعال المعتلة في العبارة التالية:

«كَانَ النَّبِيُّ (ص) دَائِمَ التَّأْكِيدِ عَلَى تَرْبِيَةِ الْأَوْلَادِ وَ يَا يَدْعُ التَّأْكِيدَ عَلَى احْتِرَامِ الصِّغَارِ.»

ب) املاً الفراغ:

١- انت ..... رحمة الله. (الأمر مِنْ «رَجَا ____»
٢- هُمْ ..... عيوبَ النَّاسِ. (المجزوم بِـ «لَمْ» مِنْ «وَصَفَّ

_____»

١١- شَكَّلَ مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطٍّ: لَيْسَتْ عِنْدِي ذَرَّةٌ حَسِداً. لَا خَيْرَ فِي وَدِّ إِمْرِيءٍ مَتَلَوْنٍ.

١٢- صَحِّحِ الْأَخْطَاءَ:

الف - صباحَ أَحَدِ الْأَيَّامِ كَانَ الْأَطْفَالُ يَلْعَبُونَ. (خطأين) ب - يَا عِبَادُ الرَّحْمَنِ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ. (خطأين)

ج - جَوَادٌ وَ فَاطِمَةٌ خَيْرٌ مِنِّْي خُلِقَ. (خطأين)

١٣- أَعْرَبْ مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطٍّ: (تركيب)
أَكْثَرَ النَّاسِ عَقْلاً مَنْ يَسْتَشِيرُ النَّاسَ إِلَّا الْجَاهِلِينَ مِنْهُمْ.

١٤- لِلْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيُّ: (تجزيه وَ تركيب)
الْمُشْرِكُونَ يَظُنُّونَ أَنَّ نِهَايَةَ الْإِسْلَامِ أَصْبَحَتْ قَرِيبَةً.

پاسخ سوالات امتحانی هماهنگ کشوری - فرادماه ۱۳۸۴

۱- ترجمه کنید:

الف - هنگامی که فتنه‌ها مانند پاره‌های شب تاریک شما را فرا گیرند (مشتبه شوند) به قرآن پناه ببرید.
ب - انسان می‌تواند به هدف‌هایش برسد پس در زندگیش پیروز شود.
ج - مسلمانان در زمینه‌ی علوم به مقامی بزرگ رسیده بودند.

د - دختر گریان عرب متحول شد و فرزندانش را بر پایه‌ی ارزش‌های اسلامی تربیت نمود.
ه - ما در این مکان جمع شده‌ایم (شدیم) تا این‌که انسانی را گرامی بداریم که جانفش را فدا کرد.
و - حرص را کنارگذار تا در راحتی زندگی کنی
کسی که حرص ورزد به ندرت به آرزوهایش می‌رسد.

۲- کلمه‌ی خواسته شده را بنویسید:

ذریعه: بهانه   وعده‌می‌دهیم: نَعِدُ   حُلُو: مُر   قَرَح: مسرور

۳- ترجمه‌ی مناسب را انتخاب کنید:

الف - گزینه‌ی «۲» (هرگاه در خبر مبتدا، فعل نباشد از مشتقات «است» استفاده می‌شود).
ب - گزینه‌ی «۲» (هرگاه پس از کلمه‌ی «کل» اسم مفرد بیاید در زبان فارسی به «هر» ترجمه می‌شود. در این صورت فعل جمله نیز مفرد ترجمه می‌گردد).

ترجمه را کامل کنید:

ج - پادشاهانمان - استقبال می‌کردیم (فعل مضارع با کان، در زبان فارسی معادل ماضی استمراری ترجمه می‌شود).

۴- ترجمه‌ی درست کلماتی را که زیر آن خط کشیده شده است، تعیین کنید:

الف - اِنْرَاج: ناراحت شد.   ب - مذعورین: وحشت زده   ج - دَفَعَ: عقب زد   د - اَلْقَى: پرتاب کرد
(برای تعیین معانی درست کلمات می‌توان از کلمات هم‌خانواده یا قرینه‌های موجود در عبارت مثل موضوع متن یا واژگان مجاور و در نهایت کتاب لغت استفاده کرد).

۵- اشتباهات در ترجمه را درست کنید:

الف - پذیرفت ← بوسید (قَبَّلَ به معنی «بوسید» ترجمه می‌شود).

نشست ← نشاند (فعل أَجْلَسَ در باب افعال متعدی است و به معنای «نشاند» به کار می‌رود).

ب - عادت کرده بودیم ← عادت کرده‌ایم (حرف قد با فعل ماضی در زبان فارسی غالباً به ماضی نقلی ترجمه می‌شود).

آرام سازیم ← در امان باشیم (کلمه‌ی اَمْن به معنی «در امان بودن» می‌باشد).

ج - فراموش نمی‌کنی ← فراموش نکن (لَا تَنْسَ فعل نهی است).   از شکست تو ← از شکست او (زیرا ضمیر متصل در «فَشَلِه» ضمیر غایب است).

۶- به عربی برگردانید:

هَلْ تَدْعُونَ رَبَّكُمْ بِالْإِخْلَاصِ (مذکر) - هَلْ تَدْعُونَ رَبَّكُمْ بِالْإِخْلَاصِ (مونث)

۷- متن را بخوانید و پاسخ پرسش‌ها را بدهید:

۱- لَتَشْمَلْ جَمِيعَ الْفَنَاتِ الْمُخْتَلِفَةِ ۲- الْآيَاتِ الْعَلَمِيَّةِ فِي الْقُرْآنِ تُخَاطِبُ الْإِنْسَانَ الَّذِي لَا يَطْمَئِنُّ اطمِئناً تاماً إِلَّا عَنْ طَرِيقِ التَّجَرُّبِ.

۳- گزینه‌ی «ب» (زیرا در متن «راه تجربه» استثنا شده است در حالی که در گزینه‌ی «الف» انسان‌ها استثنا شده‌اند و معنی آن چنین است که فقط این انسان‌ها مخاطب قرآنند و این غلط است).

۴- تمییز: معرفة (رفع ابهام از نسبت می‌کند زیرا در عبارت «لیزداد» ابهام وجود دارد).

فعل مضاعف: يَمُرُّ (زیرا عین‌الفعل و لام‌العل آن‌ها دو از یک جنس هستند و به عبارت دیگر فعل‌هایی که مجرد آن‌ها حرف مشدد دارند مضاعف هستند).

معطوف: الادلة (زیرا به واسطه‌ی حرف عطف «واو» به «البراهین» عطف شده است).

۸- جاهای خالی را کامل کنید:

الف - مَكْبَرِينَ (اسم فاعل از کَبَر بر وزن فعل مضارع آن می‌آید و چون صاحب مال (الابناء) جمع مذکر است حال نیز جمع مذکر آمده است).

ب - اجتهاد (مفعول مطلق، مصدر از جنس فعل جمله است).

ج - يَدِقُّ (در فعل مضارع مجزوم مضاعف، حرف مشدد آن ساکن نمی‌گردد و معمولاً با فتحه به کار می‌رود).

د - قَرِحاً (تمییز نسبت و منصوب است زیرا از عبارت قبلی رفع ابهام می‌کند).

ه - عذاباً (استثنای مفرغ است و عامل جمله اقتضای مفعول به را دارد پس منصوب می‌شود).

و - مظلوماً (حال و منصوب است. برای صاحب حال مستتر [یعنی ضمیر «هُوَ» در قُتِلَ]).

۹- تمییز و مفعول مطلق و ... را تعیین کنید:

تمییز: اجتہاداً (اسم جامد پس از اسم تفضیل تمییز می‌باشد). مفعول مطلق: مشاهدۀ (مصدر از جنس فعل جمله است).
نوع مفعول مطلق: تأکید (چون بدون صفت و مضاف‌الیه به کار رفته است) مستثنی: الوصول (چون پس از حرف استثنای **إِلَّا** آمده است).
مستثنی‌منه: شیئاً (زیرا مستثنی از آن جدا و استثنا شده است). مفعول‌فیه: عِنْدَ (مفعول‌فیه مکانی است چون توقف رسول خدا را نزد کودکان بیان می‌کند).

منادی: آیَّه (حرف ندا حذف شده است و ایَّه منادی نکرده مقصوده است).

حال: هی مشفقۀ (حال از نوع جمله‌ی اسمیه است که حالت دلسوزی معلم را بیان می‌کند و بعد از «واو» حالیه آمده است).
صاحب حال: المعلمۀ (زیرا جمله‌ی حالیه، حالت وی را بیان می‌کند و از جهت مؤنث آمدن، جمله‌ی حالیه با صاحب حال مطابقت دارد).
۱۰- الف) نوع فعل معتل را بنویسید:

کان: اجوف واوی (زیرا عین‌الفعل آن حرف عله «واو» است).

یَدْعُ: مثال واوی (زیرا ماضی آن «وَدَعَ» است یعنی حرف عله در فاء‌الفعل آمده است. در مضارع چنین فعل‌هایی، حرف عله حذف می‌شود).
ب) جاهای خالی را پر کنید:

۱- اُرْجُ (مضارع آن تَرْجُو است و چون فاء‌الفعل ساکن است در فعل امر آن نیاز به همزه داریم و در امر فعل ناقص، علامت جزم حذف حرف عله است که «واو» حذف می‌شود).

۲- لَمْ یَصِفُوا (در فعل‌های مضارع مثل واوی غالباً حرف عله «واو» حذف می‌شود و چون فعل مضارع صیغه‌ی «لِغَائِبِین» است به خاطر «کَم» جازمه، نون آن نیز حذف می‌شود).

۱۱- حرکت‌گذاری کنید:

ذَرَّةٌ (زیرا اسم مؤخر فعل ناقص «لِیَسَّت» می‌باشد و آن مرفوع است). خَبِرَ (زیرا اسم لای نفی جنس و مبنی بر فتح است).
متلون (زیرا صفت «امریء» می‌باشد و «امریء» مضاف‌الیه کلمه‌ی «وَدَّ» و مجرور است).

۱۲- اشتباهات را درست کنید:

الف- اَحَدٌ ← اَحِدٍ (زیرا مضاف‌الیه صباح می‌باشد پس مجرور است) الاطفال ← الاطفال (زیرا اسم کان می‌باشد و آن مرفوع است).
ب- عبادٌ ← عباد (زیرا منادی مضاف منصوب است). الله ← الله (چون استثناء مفرغ است و اقتضای عامل، مفعول‌به است و آن منصوب است).
ج- فاطمةٌ ← فاطمة (چون فاطمه معطوف است به «جواد» و «جواد» مبتدا و مرفوع است پس «فاطمة» نیز مرفوع می‌شود).
خُلِقَ ← خُلِقاً (چون تمییز نسبت است و تمییز منصوب می‌باشد).

۱۳- ترکیب کنید:

اکثر: مبتدا و مرفوع (چون در آغاز جمله آمده و مرفوع است). عقلاً: تمییز و منصوب (اسم جامد پس از اسم تفضیل تمییز است).
الجاهلین: مستثنی و منصوب (اسم پس از **إِلَّا** مستثنی می‌باشد و چون مستثنی‌منه [الناس] در جمله ذکر شده است مستثنی منصوب است).

۱۴- تجزیه و ترکیب کنید:

یظنون: فعل مضارع - للغائبین - مجرد ثلاثی - صحیح - مضاعف - متعدّ - معلوم - معرب / فعل و فاعله ضمیر الواو البارز و الجملة فعلیة و خبر و مرفوع محلاً.

نهایة: اسم - مفرد مؤنث - جامد - معرف بالاضافة - معرب - منصرف / اسم إن و منصوب.
قریبة: اسم - مفرد مؤنث - مشتق - صفت مشبیه - نکره - معرب - منصرف / خبر أَصْبَحَ و منصوب.